

Joranstaltning skulde koste 21,782 Rd. mere end ifølge det oprindelige Forslag. Ganske vist falder der ind derunder Anskaffelsen af Maskiner, saaledes to nys naevnte og en ny Dampmaskine, der kan anbringes paa saadan Maade, at den kommer til at tjene saavel ved Sølvdumyntningen som ved Gulddumyntningen; men det var dog paa den anden Side taget med i Beregning ifjor, at man kunde have brugt den gamle Dampmaskine. Nu formener Udvalget, at da dog allerede ifjor Indførelse af Gulddumyntfod stod for Regjeringen som en temmelig nær Sandsynlighed, saa burde man, idet man kom til Rigsdagen med Forslag til Opførelse og Indretning af den nye Mynt, kunne have fremsat, paa det i Anledning af Prisforhøielse osv. foranledigede Merbeløb nær, det samme Forlangende, der nu foreligger for os i det Hele. Dette vilde have været korrektere. Man opdager nemlig ved ikke saa Leiligheder, at man — jeg siger ikke, at det sker planmæssigt fra Bestyrelsen eller fra vedkommende Embedsmands Side — ikke kommer frem med den fulde Sandhed, hvor der er Tale om den Slags Joranstaltninger som den her foreliggende. Naar Sagen første Gang kommer frem, ser den nogenlunde antagelig ud, men er man gaet ind paa den, kommer der bagefter saamange Tillæg af Udgifter, at det næsten bliver en Undtagelse, at Overflag i Anledning af Forslag om Opførelse af civile Bygninger eller lignende Joranstaltninger nogenlunde slaa til. Dette er ikke korrekt. Vi ere ikke længere Børn, som behøve at faae stærkt Suffergodt paa de Forslag, hvormed man kommer til os. Et Joranstaltningen nødvendig og hensigtsmæssig, har Rigsdagen afkurat den samme Interesse i at faae den gennemført som Regjeringen; i den Henseende er der ingen Forskjel. Denne Bemærkning har flertallet troet at burde lade indflyde, for at man paa dette Punkt kan komme til større Forstaaelse end hidtil, saa at Regjeringen for Fremtiden, forsaavidt overhovedet de civile Bygninger ere stikre paa at kunne levere Overflag, som, naar ikke særlige Omstændigheder komme til, vise sig at være paalidelige og holde Stik, vil komme frem med den hele Begjæring fra Begyndelsen af. Der er endnu en lille Bemærkning, som jeg kunde ønske at gjøre, inden jeg forlader Udgiftstiden. Jeg vil anbefale Udvalgets Hensigt om de halve Skillingen til den høitærede Finansministers Opmærksomhed, skjøndt det kan se ud, som om det var en ubetydelig Sag, som det ikke var værd at indblande sig i. Det har imidlertid glædet Finansudvalget at se, at Myntudvalget har havt den samme Opfattelse af denne Sag som Finansudvalget, og der vil jo ogsaa efter Myntloven blive indført Drer, som endogmaa ere lidt ringere end Halvskillingen. Sagen er af ikke ringe Betydning for den fattige Del af Befolkningen. Den, der hører i smaa Partier, kommer altid til at betale mere

end Andre, og Regler er jo i det Hele den, at den, som mindst kan betale, kommer til at betale dyrest. Ved det System, der nu gælder, og hvorefter vi vel have Halvskillingen af Navn, men ikke af Gavn, og uden at enhver Handlende har nogen Forpligtelse til at have denne Smaa-mynt, kommer den Fattige ofte til at betale 3 Skilling, hvor han ellers kunde slippe med 2½ Skilling, 5 Skilling, hvor han kunde slippe med 4½ Skilling osv., og naar dette finder Sted gennemgaende i hans daglige Indkjøb paa de forskjellige Steder, vil man indse, at dette lille Spørgsmaal om den halve Skilling kan komme til at betyde ikke saa lidt mellem Ar og Dag for en fattig Familie.

Jeg kommer nu til Indtægtsiden og skal da bemærke, at man under Nr. 1 har faaet en Forklaring over de betydeligste Staten tilhørende Søer og Moser, som give en aarlig Indtægt af 200 Rd. Det er imidlertid ikke ganske klart — jeg indrømmer, at det heller ikke kan være ganske klart, thi Spørgsmaalet kunde ikke stilles saa koncist, som dertil var nødvendigt, og Besvarelsen er udførlig og omstændelig nok efter Spørgsmaalet —, hvorvidt der her ikke kan være ubeladt Moser og Søer, som burde give ikke blot 200 Rd. i aarlig Indtægt, men meget Mere. Det er nemlig Forskjelliges Mening, at netop af disse Domæner, navnlig Moserne, har man langt fra den Indtægt, som man paa forskjellig Maade kunde og burde have. — Under Nr. 3 findes en Bemærkning angaaende Forstrandsretten. Den meget ærede Minister har fornøynlig i en Skrivelse meddelt Udvalget, at der af private Forstrande kun findes Nabergets Forstrand, Anholt Do. og Fæng og Mang Do., hvis Ciere ved Skjøde ere berettigede til at tage det løst opdrevene Gods. Hvorledes disse Forstrande benyttes, har Ministeriet ikke nogen Kundskab om. Spørgsmaalet er reist i Finansudvalget efter en Meddelelse, for hvis Rigtighed man ikke indestaar, og som gaar ud paa, at der ved den betydeligste af disse Forstrande, nemlig Nabergets Forstrand, skulde være drevet en Trafik, der synes at være lidt besynderlig, nemlig at man har gjort visse Dele af Forstranden til Gjenstand for Arbejdsfæstning. — Under Nr. 4 findes en Udtalelse om Østersfiskeriet. Skjøndt det var 17 Dage, før end Betænkningen blev afgivet til Trykken, at man spurgte paany og ved den Leilighed forlangte som det væsentligste de Indberetninger, som Kontrolen aarlig giver, ledsaget af sin Udtalelse til Ministeriet, saa har Udvalget ikke faaet nogen nærmere Oplysning om dette Spørgsmaal. Jeg vil indrømme, at saafremt den meget ærede Minister vil give Besvarelsen samlet, kan denne Forstikelse begrændes, men Udvalget kunde have ønsket at have i alt Fald Beretningerne fra Kontrolen. Da dette nu ikke er Tilfældet, skal jeg ganske forbigaa Sagens Realitet, idet man kan forbeholde sig Omtale af denne ingenlunde uvigtige Sag til 3die Behandling. —